

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

127 111 111

BRNO 1980

Jene an unverbrannten Knochen erzielten Daten /aus Schicht 3, m² III/C-G, Schicht 4,5 und 6, m² I-III/A-D / scheinen im Vergleich mit archäologischen und stratigraphischen Ergebnissen ein wenig zu hoch zu sein, das Holzkohlenmaterial aus Schicht 3, m² 9-10/0-3 scheint mit jüngerem Material kontaminiert gewesen zu sein. Die restlichen an Holzkohlen und verbrannten Knochen erzielten Daten bieten gute Stützpunkte für die Chronologie der Besiedlung und der Stratigraphie der Kůlna-Höhle.

PALÄOLITHISCHE STATION BEI ŽELEČ

/Bez. Prostějov /

František M o ž n ý , Vlastivědný kroužek Želeč

Bei Feldbegehungen stellte der Referent fest, dass in der Flur Ondrácko auf der Oberfläche der Ackerkrume Hornsteine zerstreut sind. Die Begehung wurde nordwestlich von der Staatsstrasse Vyškov-Prostějov an der Grenze der Kataster Želeč und Drysice durchgeführt und die Funde setzten auf den Feldern des Katasters Ondratice fort. Nach Begutachtung von Doz. Dr. B. Klíma, Csc. vom Archäologischen Institut, sind in der Kollektion der jungpaläolithischen Steinindustrie drei Bruchstücke retuschierter Klingen, ferner der Kopf eines flachen Schabers, ein Abspalt mit lokaler Retusche und 12 atypische Abspalte vertreten. Der Fundort gehört zu den bekannten jungpaläolithischen Lokalitäten zwischen Želeč und Ondratice.

SIEDLUNG DER TRÄGER MIT LINEARBANDKERAMIK BEI LIPNÍK

/Bez. Přerov /

Jiří P a v e l č í k , AÚ ČSAV Brno

Auf den Lokalitäten "Nová chmelnice" und "Haškovec" setzte auch im Jahre 1977 eine intensive Terrainbegehung fort. J. Tomáš, P. Dadej und Mitarbeiter der Expositur in Opava gewannen weitere Belege an Spaltindustrie/verschiedene Klingentypen, Schaber, Bohrer /, Belege ihrer Produktion /Rohstoff, Arbeitsgeräte, Abschläger, Ambosse / und Keramikbruchstücke mit geritzten Bändern und "Notenköpfen" verziert.

VÝZKUM NEOLITICKÉHO SÍDLIŠTĚ LIDU S MORAVSKOU MALOVANOU KERAMIKOU U PAVLOVA

/okr. Břeclav /

Lubomír K u n d e r a , AÚ ČSAV Brno

/Tab. 2-3 /

V rámci rozsáhlých záchranných archeologických výzkumů, které provádí AÚ ČSAV v Brně v souvislosti s výstavbou vodního díla Nové Mlýny na řece Dyji, byl v roce 1977 zahájen záchranný výzkum neolitického sídliště lidu s moravskou malovanou keramikou /dále jen MMK / u Pavlova /okr. Břeclav/. Sídliště se nachází na samém jižním okraji pavlovského katastru mezi obcemi Pavlovem a Mílovicemi na pravé straně silnice z Dolních Věstonic do Mílovic v místě hliníku n.p. Ingstav.

Lokalita leží v rovinném terénu na sprašovém podloží v nadmořské výšce 180 m severovýchodně od kóty 222 /Brněnská hora / na levém břehu dnes zregulovaného potoka; označeného v mapách jako "Vodní strouha". Západně od lokality leží kóta 250. Mělké údolí mezi kótami 222 a 250, nazývané "Mokrý žleb", kterým protéká již zmíněný potok, uzavírá na západní straně lokalitu. V konfiguraci terénu se tedy lokalita jeví jako rovinné sídliště, otevřené k východu směrem k řece Dyji, vzdálené asi 2 km.

Sídliště bylo objeveno při těžbě hlíny n.p. Ingstav v jarních měsících 1977. V měsících dubnu, květnu a červnu byla sledována těžba v hliníku a prokopány dva objekty /obj.č.1 a obj.č.2 /. Tři objekty v tomto období zachránil doc.dr. B. Klíma CSc. Vlastní výzkum byl zahájen 5. července 1977 a trval s menšími přestávkami do konce října 1977. Samotné výzkumné práce byly na jedné straně ztíženy tím, že

na lokalitě nebyla provedena skrývka ornice, takže všechny objekty byly zachyceny teprve až se objevily narušené v těžební stěně, a na druhé straně rychlým postupem těžby v hliníku, kdy se těžební práce prováděly nepřetržitě 24 hodin denně. Tím se stalo, že některé objekty nebylo možno celé prozkoumat a řádně zdokumentovat a některé objekty zcela jistě unikly naší pozornosti a byly zničeny při noční těžbě hlíny.

I za těchto nepříznivých podmínek bylo v průběhu výzkumné sezony prokopáno 19 objektů s MMK a odkryta plocha asi 900 m². Z objektů je především třeba uvést dva velké jámové objekty /obj. č. 3 a obj. č. 7/. Větší z nich /obj. č. 3/ se po začátek jevil jako jáma nepravidelného půdorysu o osách 14 a 9 m. Tento objekt, který má hloubku na těžební stěně přes dva metry, nebyl v sezoně 1977 již prokopán a je ponechán k výzkumu v roce 1978. Objekt č. 7, jáma, sloužící zřejmě jako hliník, měl osy délce 6,5 a 8,5 m, jeho křivolaké dno dosahovalo hloubky od sprašového podloží přes 1 m. V jižní části obj. č. 7 v jednom z laloků byla v hloubce 40 cm od podloží objevena pohozená lidská kostra v natažené poloze, ležící obličejem do ú. Kolem objektu č. 7 byla začistěna plocha /asi 500 m²/ na které se nacházely další menší objekty /obj. č. 15, 16, 17, 18, 21/. Výplň objektu č. 7 byla kompaktní a tvořila ji černá humusovitá hlína. Kromě objektu č. 7 přinesly nejzávažnější poznatky a archeologický materiál obj. č. 9 a č. 11. Objekt č. 9 měl pravidelný oválný tvar /delší osa 3 m, kratší 1,20 m/, kolmo se svažující stěny a rovné dno, hloubka objektu 80 cm od podloží. V objektu byly v severozápadní části dvě nad sebou ležící vrstvy mazanice a i v zásypu objektu byly zřetelné dvě popelovité propálené vrstvy, jinak výplň tvořila černá humusovitá hlína. Objekt č. 11 měl nepravidelný tvar a jeho hloubka kolísala od 90 až po 170 cm. Ve dvou místech měl sklípková zhloubení a u dna v hloubce 140 cm byla zjištěna šedá popelovitá vrstva o mocnosti 20 až 30 cm. Nad touto vrstvou bylo získáno několik rekonstruovatelných nádob a objeveny kusy mazanice s otisky prutů. Další dvě propálené a popelovité vrstvy byly zjištěny v jihozápadní části objektu, kde byla hloubka kolem 90 cm. Ostatní výplň tvořila černá humusovitá hlína. Objekt č. 11 byl bohužel velmi porušen těžbou hlíny a tak o jeho funkci nelze ze skromných poznatků více uvažovat.

Ze všech objektů a ze začistěné plochy byl získán bohatý keramický materiál, dále štípaná, broušená a kostěná industrie, množství zvířecích kostí a říčních škeřů. Z objektů č. 7 bylo získáno několik fragmentů zmotěrek. Přes to, že keramický materiál ještě není zcela zpracován, můžeme předběžně říci, že náleží stupni IIa Palliardiho dělení kultury MMK /1/.

Na výzkumu tohoto neolitického sídliště se podíleli kromě pracovníků AÚ ČSAV v Brně i studenti brněnských vysokých škol a skupina 10 studentů prehistorie Jagellonské University v Krakově. Výzkum této lokality bude pokračovat i ve výzkumné sezoně 1978.

P o z n á m k y :

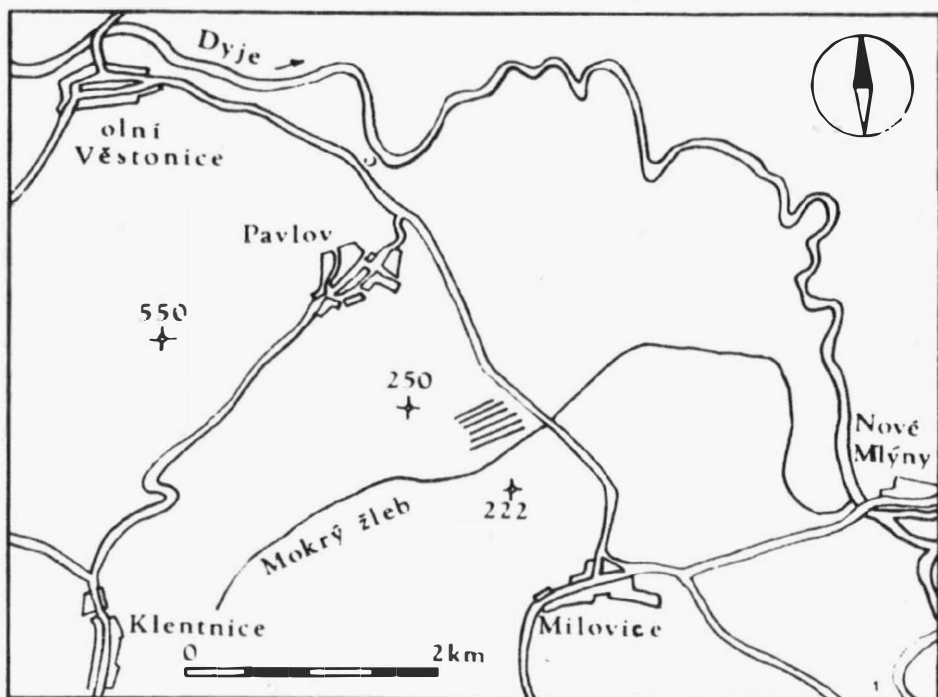
1 J. Palliardi, Die relative Chronologie der jüngeren Steinzeit in Mähren. WPZ I, 1914, 256-277.

Grabung einer neolithischen Siedlung der mährischen bemalten Keramik bei Pavlov /Bez. Břeclav/. Im Rahmen der ausgedehnten archäologischen Grabungen, die das AÚ ČSAV in Brno in Zusammenhang mit dem Aufbau des Wasserwerkes Nové Mlýny am Flusse Dyje durchführt, wurde im Jahre 1977 eine Bergungsgrabung einer neolithischen Siedlung der Träger der mährischen bemalten Keramik bei Pavlov /Bez. Břeclav/ eröffnet. Die Siedlung befindet sich am südlichen Rand des Katasters von Pavlov zwischen den Gemeinden Pavlov und Milovice am Orte der Lehmgrube des VEB Ingstav.

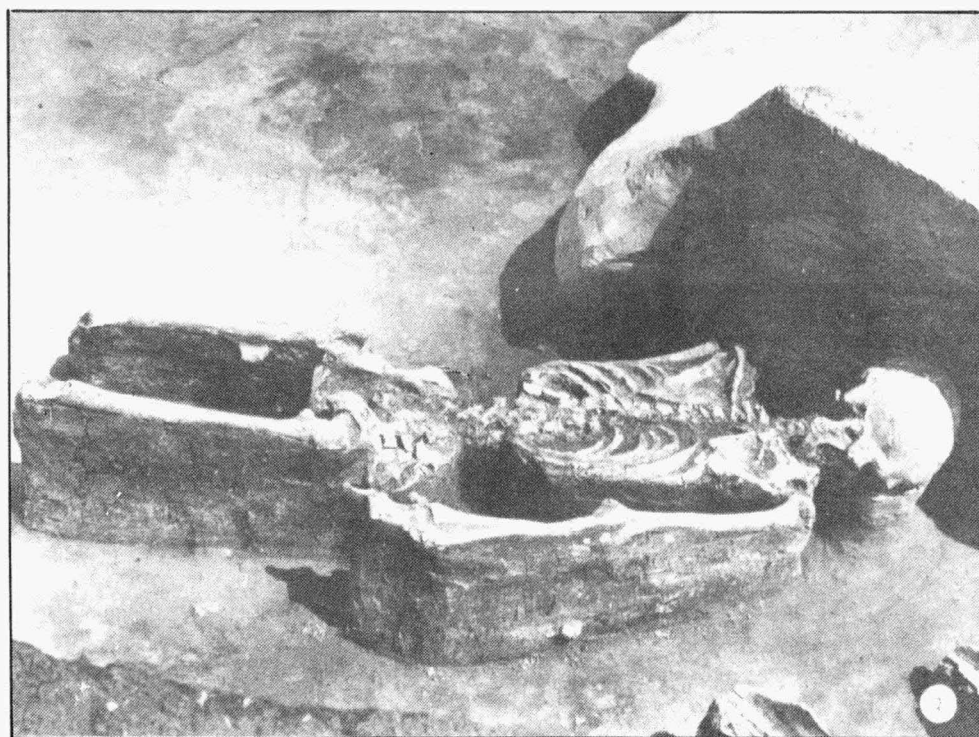
Die Lokalität liegt in einem ebenen Terrain auf einem Lehmliegenden in der Seehöhe von 180 m am linken Ufer des heute regulierten Baches, der auf den Karten als "Wassergraben" verzeichnet ist. In der Terrainkonfiguration äussert sich die Lokalität als eine Tieflandsiedlung, die nach Osten in Richtung zum ca. 2 km entfernten Flusse Dyje geöffnet ist.

Die Siedlung wurde bei der Lehmförderung des VEB Ingstav in den Frühlingsmonaten des Jahres 1977 entdeckt. In diesem Zeitraum wurden auf der Lokalität zwei Objekte durchgraben. Weitere drei Objekte barg Doz. B. Klíma, CSc. Die eigentlichen Grabungsarbeiten auf der Lokalität dauerten von Juli bis Oktober 1977. Im Verlaufe der Grabungssaison wurden 19 Objekte mit mährischer bemalter Keramik durchgraben und eine Fläche von ca. 900 m² abgedeckt. In einem der Objekte /Nr. 7/ fand man 40 cm über dem Liegenden ein ausgesetztes Menschenskelett in Strecklage, mit dem Gesicht nach unten liegend.

Aus allen Objekten und von der abgedeckten Fläche hat man beträchtliches keramisches Material, ferner Spalt-, Schliff- und Beinindustrie, eine Menge Tierknochen und Flussmuscheln gewonnen. Aus Objekt Nr. 7 barg man einige Fragmente von Mahlsteinen. Obwohl das keramische Material noch nicht zur Gänze verarbeitet ist, können wir vorläufig sagen, dass es der IIa Stufe von Palliardis Gliederung der Kultur mit mährischer bemalter Keramik angehört. Die Grabung dieser Lokalität wird auch in der Grabungssaison 1978 fortsetzen.

Tab. 2
 Pavlov /okr. Břeclav/. Sídliště lidu s moravskou malovanou keramikou. 1 situační schéma lokality; 2 pohled na část lokality od jihovýchodu /objekty č. 7 a 8/. - Siedlung der Träger der mährischen bemalten Keramik. 1 Situationsschema der Lokalität; 2 Ansicht auf einen Teil der Lokalität von Südost /Objekte Nr. 7 und 8/.

Tab. 3

Pavlov /okr. Břeclav/. Sídliště lidu s moravskou malovanou keramikou. 1 celkový pohled na objekt č. 7 od východu, vlevo objekty č. 15 a 18; 2 lidská kostra z objektu č. 7. - Siedlung der Träger der mährischen bemalten Keramik. 1 Gesamtansicht auf Objekt Nr. 7 von Osten, links Objekte Nr. 15 und 18; 2 Menschenskelett aus Objekt Nr. 7.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně , sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě : Bronzová dýka z únětického pohřebiště v Mušově
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné